ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ
អគ្គនាយកដ្ឋានកសិកម្ម

german cooperation
DEUTSCHE ZUSAMMENARBEIT

គោលការណ៍ណែនាំសម្រាប់អ្នកនាំចេញ ផ្លែឈើស្រស់ត្រូពិកទៅប្រទេសចិន

របាយការណ៍ស្រាវជ្រាវទីផ្សារសម្រាប់កសិអាជីវកម្មក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ឡាវ និងវៀតណាម

បោះពុម្ពដោយ giz Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

MZMC MZ MARKETING COMMUNICATIONS
PRODUCE REPORT

បោះពុម្ពផ្សាយដោយ

Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

ការិយាល័យចុះបញ្ជី៖

Bonn and Eschborn, Germany

ការគាំទ្រកិច្ចសហប្រតិបត្តិការសេដ្ឋកិច្ចតំបន់នៅអាស៊ី (SRECA)

ការិយាល័យទំនាក់ទំនង នៅសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតចិន

Tayuan Diplomatic Office Building 1-14-1
Liangmahe Nanlu No 14
Beijing 100600, Chaoyang District
T + 86 10 8532 1857
F + 86 10 8532 5774
sreca@giz.de
www.connecting-asia.org
www.giz.de/en/worldwide/34101.html

ធ្វើនៅ

ខែមីនា ឆ្នាំ២០២០

រចនាដោយ

GIZ SRECA / MZ Marketing Communications (MZMC)

កម្មសិទ្ធិរូបភាព

MZ Marketing Communications (MZMC)
GIZ (គម្របមុខ និងក្រោយ)

និពន្ធដោយ/ចងក្រងដោយ

MZ Marketing Communications (MZMC)
www.mzmc.com.cn
www.producereport.com

អ្នកកែសម្រួល

GIZ SRECA
www.connecting-asia.org

សេចក្ដីអះអាង

ទស្សនៈ និងយោបល់ដែលបានលើកឡើងដោយអ្នកនិពន្ធនៅក្នុងសៀវភៅនេះមិនបានឆ្លុះបញ្ចាំង ឬបង្ហាញពីគំនិតរបស់ GIZ ឡើយ។
តាងនាមឱ្យក្រសួងសហព័ន្ធអាល្លឺម៉ង់សម្រាប់កិច្ចសហប្រតិបត្តិការ និងអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ច (BMZ)។
អង្គការ GIZ ទទួលខុសត្រូវចំពោះខ្លឹមសារនៃការបោះពុម្ពនេះ។

មាតិកា

អារម្ភកថា

១. សេចក្តីសង្ខេប ០១

២. ទិដ្ឋភាពទូទៅអំពីទីផ្សារ ០៣

២.១ ផលិតកម្ម ០៣

២.២ ការនាំចូល ០៤

៣. ផ្លែចេក ០៦

៣.១ ទិដ្ឋភាពទូទៅ ០៦

៣.២ ផលិតកម្ម ០៦

៣.៣ ការនាំចូល ០៧

៣.៤ ការប្រើប្រាស់ ១០

៤. ផ្លែស្វាយ ១១

៤.១ ទិដ្ឋភាពទូទៅ ១១

៤.២ ផលិតកម្ម ១១

៤.៣ ការនាំចូល ១២

៤.៤ ការប្រើប្រាស់ ១៤

៥. ផ្លែឳឡឹក ១៥

៥.១ ទិដ្ឋភាពទូទៅ ១៥

៥.២ ផលិតកម្ម ១៥

៥.៣ ការនាំចូល ១៦

៥.៤ ការប្រើប្រាស់ ១៦

៦. ផ្លែមៀន ១៨

៦.១ ទិដ្ឋភាពទូទៅ ១៨

៦.២ ផលិតកម្ម ១៨

៦.៣ ការនាំចូល ១៩

៦.៤ ការប្រើប្រាស់ ២០

៧. ផ្លែគូលែន ២១

៧.១ ទិដ្ឋភាពទូទៅ ២១

៧.២ ផលិតកម្ម ២១

៧.៣ ការនាំចូល ២១

៧.៤ ការប្រើប្រាស់ ២២

៨. ផ្លែស្រកានាគ ២៣

៨.១ ទិដ្ឋភាពទូទៅ ២៣

៨.២ ផលិតកម្ម ២៣

៨.៣ ការនាំចូល ២៣

៨.៤ ការប្រើប្រាស់ ២៤

៩. ផ្លែទុរេន ២៥

៩.១ ទិដ្ឋភាពទូទៅ ២៥

៩.២ ផលិតកម្ម ២៥

៩.៣ ការនាំចូល ២៥

៩.៤ ការប្រើប្រាស់ ២៦

១០. ផ្លែខ្នុរ ២៧

១០.១ ទិដ្ឋភាពទូទៅ ២៧

១០.២ ផលិតកម្ម ២៧

១០.៣ ការនាំចូល ២៧

១០.៤ ការប្រើប្រាស់ ២៨

១១. ការដឹកជញ្ជូនទំនិញ ២៩

១១.១ ទិដ្ឋភាពទូទៅ ២៩

១១.២ ការដឹកជញ្ជូនតាមសមុទ្រ ២៩

១១.៣ ពាណិជ្ជកម្មឆ្លងកាត់តាមព្រំដែនគ័ងស៊ី ២៩

១១.៤ ពាណិជ្ជកម្មឆ្លងកាត់តាមព្រំដែនយូណាន .. ៣២

១១.៥ ការនាំចូលមិនផ្លូវការ ៣៤

១២. ការចែកចាយ ៣៥

១២.១ ខ្សែសង្វាក់ផ្គត់ផ្គង់ ៣៥

១២.២ ទីផ្សារបោះដុំ ៣៦

១២.៣ ការលក់រាយ ៣៧

១៣. បរិយាកាសបញ្ញត្តិកម្ម ៣៩

១៣.១ GACC ៣៩

១៣.២ ការទទួលបានទីផ្សារ ៤០

១៣.៣ ឯកសារចាំបាច់សម្រាប់ការនាំចូល ៤១

១៣.៤ អង្គភាពគ្រប់គ្រងផ្សេងទៀត ៤២

១៤. បញ្ហាប្រឈម ៤២

១៤.១ ស្តង់ដាររបស់អ្នកប្រើប្រាស់ ៤២

១៤.២ ការទទួលបានទីផ្សារ ៤២

១៤.៣ ការប្រកួតប្រជែង ៤៣

១៤.៤ ខ្សែសង្វាក់ត្រជាក់ ៤៣

១៤.៥ បរិយាកាសវិនិយោគ ៤៣

១៥. អនុសាសន៍ ៤៤

១៥.១ ការផ្តោតលើគុណភាព ៤៤

១៥.២ ការសម្រេចបានក្នុងការចរចារបើកទីផ្សារ ៤៤

១៥.៣ ការស្រាវជ្រាវទីផ្សារ ៤៤

១៥.៤ ភាពជាដៃគូក្នុងស្រុក ៤៥
១៥.៥ ទីផ្សារនិងការកសាងម៉ាកយីហោ........ ៤៥
១៥.៦ ទស្សនកិច្ចនៅប្រទេសចិន ៤៥
១៦. សេចក្តីសន្និដ្ឋាន ៤៦
១៧. ឧបសម្ព័ន្ធ៖ ពិពណ៌ពាណិជ្ជកម្ម និងសន្និសីទ៤៦
១៨. ឧបសម្ព័ន្ធ៖ ទំនាក់ទំនងទីផ្សារ ៤៧
១៩. ឯកសារយោង ៤៩

កំណត់សម្គាល់អំពីទិន្នន័យ

ទឹកប្រាក់ដែលបានរាយការណ៍ គឺជាប្រាក់យ័នចិន ហើយត្រូវបានប្តូរទៅជាប្រាក់ដុល្លារអាមេរិក ដោយប្រើប្រាស់អត្រាប្តូរប្រាក់ក្នុងប្រទេសប្រចាំឆ្នាំជាមធ្យម របស់សេវាស្រាវជ្រាវសេដ្ឋកិច្ច USDA ឆ្នាំ ២០១៨ ក្នុងតម្លៃ ១,00 ដុល្លារអាមេរិក ស្មើនឹង ៦,៦១៦ យ័ន។

ទឹកប្រាក់ផ្សេងទៀត ដែលមានក្នុងរបាយការណ៍នៅអំឡុងពេលស្រាវជ្រាវនេះ ប្រើប្រាស់អត្រាប្តូរប្រាក់ប្រចាំខែរបស់ USDA សម្រាប់ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៩ ក្នុងតម្លៃ ១,00 ដុល្លារអាមេរិក ស្មើនឹង ៧,០២១ យ័ន។

អំពីគម្រោងការគាំទ្រកិច្ចសហប្រតិបត្តិការសេដ្ឋកិច្ចតំបន់នៅអាស៊ី(SRECA)

តាំងនាមឱ្យក្រសួងសហព័ន្ធអាល្លឺម៉ង់សម្រាប់កិច្ចសហប្រតិបត្តិការ និងអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ច (BMZ) អង្គការ GIZ កំពុងអនុវត្តគម្រោង "ការគាំទ្រកិច្ចសហប្រតិបត្តិការសេដ្ឋកិច្ចតំបន់នៅអាស៊ី(SRECA)។ គម្រោងនេះអនុវត្តនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ឡាវ វៀតណាម ម៉ុងហ្គោលី និងចិន។ ប្រទេសចិនដើរតួយ៉ាងសកម្មនៅក្នុងនាមជាដៃគូទាំងផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច និងអភិវឌ្ឍន៍ ដើម្បីគាំទ្រដល់ការកសាងសមត្ថភាពក្នុងប្រទេសជិតខាងទាំងបួននេះ។ កម្មវត្ថុនៃគម្រោង គឺកែលម្អលក្ខខណ្ឌពាណិជ្ជកម្មកសិកម្មក្នុងតំបន់ និងសាកលលោកក្នុងប្រទេសទាំងបួន ដែលបានជ្រើសរើស។ ពាក់ព័ន្ធនឹងសមាសភាគរបស់ គម្រោងនៅក្នុងតំបន់អាស៊ីអាគ្នេយ៍គម្រោងនេះផ្តោតលើ ការអភិវឌ្ឍវិស័យឯកជន និងសេវាផ្សេងៗ ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងពាណិជ្ជកម្មនាំចេញផ្លែឈើស្រស់។

www.connectig-asia.org

អំពីក្រុមហ៊ុន MZ Marketing Communications

ក្រុមហ៊ុន MZ Marketing Communications (MZMC) ជាក្រុមហ៊ុនផ្តល់សេវាពេញលេញលើផ្នែកទីផ្សារការប្រាស្រ័យទាក់ទង និងទំនាក់ទំនងសាធារណៈ ដែលមានឯកទេសបង្កើតទីផ្សារជាមួយនឹងប្រទេសចិន លើការនាំចូលផលិតផលកសិកម្ម។ ក្រុមហ៊ុនមួយនេះក៏ជាម្ចាស់ និងជាប្រតិបត្តិករលើរបាយការណ៍ផលិតផលកសិកម្ម ដែលជាប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយពាណិជ្ជកម្មដ៏ឈានមុខគេមួយលើផ្នែកឧស្សាហកម្មផលិតផលស្រស់ផ្តោតលើប្រទេសចិន។ យើងផ្តល់នូវអ្នកជំនាញ ធនធាន និងទេពកោសល្យ ដើម្បីទទួលបានអ្នកប្រើប្រាស់ដ៏មានឥទ្ធិពល និងយុទ្ធនាការផ្សព្វផ្សាយលើការលក់ ដែលផ្តោតលើគោលដៅឧស្សាហកម្ម។ ក្រុមពហុភាសាជនជាតិចិន និងអ្នកជំនាញអន្តរជាតិរបស់យើងបាននាំមកនូវការយល់ដឹង និងបទពិសោធន៍រួមគ្នាអំពីរបៀបជាច្រើនមានដូចជា ការធ្វើទីផ្សារ អាជីវកម្ម សេដ្ឋកិច្ច និងសារព័ត៌មាន។ ទាំងនេះបានធ្វើឱ្យយើងអាចបង្កើត និងអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រទីផ្សារប្រកបដោយភាពច្នៃប្រឌិតដោយប្រើភស្តុតាងផ្អែកលើការស្រាវជ្រាវ និងការវិភាគដោយយកចិត្តទុកដាក់។

www.mzmc.com.cn | www.producereport.com

អារម្ភកថា

ដោយសារសន្តិភាព សន្តិសុខ និងស្ថិរភាពនយោបាយបានបើកឱកាសមាស ដែលពុំធ្លាប់មានក្នុងរយៈពេលជាង ២ទសវត្សរ៍ចុងក្រោយនេះ។ កម្ពុជាទទួលបានចំណាត់ថ្នាក់ជាប្រទេស ដែលមានកំណើនសេដ្ឋកិច្ចខ្ពស់ និងលឿនលំដាប់ទី៦ លើពិភពលោកដោយសម្រេចបានកំណើនជាមធ្យមជាង ៧% ក្នុងមួយឆ្នាំ តាមរយៈការរីកចម្រើនក្នុងកម្រិតខ្ពស់ជាប់មិនដាច់នៃវិស័យកសិកម្ម ឧស្សាហកម្មកម្មន្តសាល សំណង់ សេវាកម្ម ទេសចរណ៍ អចលនទ្រព្យ គមនាគមន៍ និងការដឹកជញ្ជូនជាដើម។

ចក្ខុវិស័យនៃផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្ម ២០១៩-២០២៣ បានកំណត់យ៉ាងច្បាស់ថា កសិកម្មកម្ពុជាត្រូវជាកសិកម្មទំនើបមានលក្ខណៈប្រកួតប្រជែងបរិយាប័ន្ន ធន់នឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងមាននិរន្តរភាព ដែលនាំដល់ការកើនឡើងប្រាក់ចំណូលគ្រួសារកសិករ ធានាបាននូវវិបុលភាព និងសុខុមាលភាពរបស់ប្រជាពលរដ្ឋកម្ពុជា។

ដើម្បីសម្រេចបាននូវចក្ខុវិស័យខាងលើ យុទ្ធសាស្ត្រជាអាទិភាពពាក់ព័ន្ធដំណាំនឹងត្រូវបានដាក់ចេញឱ្យអនុវត្តក្នុងរយៈពេលខាងមុខនេះគឺ៖

(១) បង្កើនផលិតភាព ពិពិធកម្មដំណាំកសិកម្ម និងពង្រីកកសិ-ធុរកិច្ច

(២) បង្កើនប្រសិទ្ធភាពនៃការពង្រីក ការគ្រប់គ្រងស្ថាប័ន សេវាគាំទ្រ និងអភិវឌ្ឍន៍ធនធានមនុស្ស

បច្ចុប្បន្ននេះ ប្រជាកសិករយើងកំពុងផ្លាស់ប្តូរទម្លាប់ពីការផលិតសម្រាប់សេចក្តីត្រូវការផ្ទាល់ខ្លួន មកជាការផលិតដើម្បីលក់ព្រោះមានតម្រូវការទីផ្សារ និងផលចំណេញខ្ពស់។ ផ្អែកលើការផ្លាស់ប្តូរនេះយើងអាចវាយតម្លៃបានថា កសិករបាននឹងកំពុងប្រែក្លាយខ្លួនចេញពីកសិករទៅជាកសិ-ពាណិជ្ជករ ដើម្បីទទួលបានតម្លៃបន្ថែមក្នុងជីវភាពរស់នៅរបស់ខ្លួន។ ជាមួយគ្នានេះ វិស័យឯកជនក៏បានតម្រង់ទិសឆ្ពោះទៅរកទីផ្សារនាំចេញតាមរយៈការបង្កើនសមត្ថភាពផលិត និងកែច្នៃដើម្បីធានាបានទាំងគុណភាព និងបរិមាណឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការទីផ្សារអន្តរជាតិ។

ប្រទេសចិន ជាប្រទេសដែលមានទីផ្សារសេដ្ឋកិច្ចលំដាប់ទី២ លើពិភពលោកដែលបានបើក និងបន្តបង្កើនការនាំចូលផលិតផលកសិកម្មពីកម្ពុជាជាមួយនឹងការសម្រួលពាណិជ្ជកម្មដល់អ្នកនាំចេញពីកម្ពុជា តាមរយៈកិច្ចព្រមព្រៀងពាណិជ្ជកម្មអាស៊ាន-ចិន និងទ្វេភាគីកម្ពុជា-ចិន។ រដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា និងរដ្ឋាភិបាលចិនកាលពីឆ្នាំ២០១៩ កន្លងទៅ បានកំណត់ប្រភេទដំណាំអាទិភាពក្នុងការជំរុញការនាំចេញពីកម្ពុជាទៅកាន់ប្រទេសចិន ដែលរួមមាន ផ្លែស្វាយ មៀនប៉ៃលិន ទុរេន ដូងក្រអូប ស្រកានាគ ម្រេច និងសំបុកត្រចៀកកាំ។ ថ្វីត្បិតតែទីផ្សារយក្សពិភពលោកលំដាប់ទី២ នេះបង្ហាញឱកាសសម្រាប់ពាណិជ្ជករកម្ពុជា តែទីផ្សារនេះមានលក្ខណៈប្រកួតប្រជែងខ្លាំង ដែលទាមទារឱ្យសហគ្រាសធុនតូច និងមធ្យមកម្ពុជាត្រូវធ្វើការសិក្សាឱ្យបានស៊ីជម្រៅអំពីថាមវន្តទីផ្សារចិន តម្រូវការទីផ្សារ ក៏ដូចជាលក្ខណៈតម្រូវចាំបាច់ផ្សេងៗដែលកំណត់ដោយប្រទេសចិន និងអ្នកប្រើប្រាស់ក្នុងប្រទេសនេះ។

ដើម្បីជំរុញការនាំចេញផ្លែឈើស្រស់ ពិសេសក្នុងចំណោមអ្នកនាំចេញខ្នាតតូចនៅកម្ពុជាទៅកាន់ទីផ្សារប្រទេសចិន ក៏ដូចជាចូលរួមចំណែកក្នុងការសម្រេចនូវចក្ខុវិស័យនៃផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្ម ២០១៩-២០២៣ អគ្គនាយកដ្ឋានកសិកម្ម នៃក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ បានសហការជាមួយអង្គការGIZ ដែលទទួលបាន

មូលនិធិពីសហព័ន្ធអាល្លឺម៉ង់ សម្រាប់កិច្ចសហប្រតិបត្តិការ និងអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ច (BMZ) នៃរដ្ឋាភិបាលប្រទេសអាល្លឺម៉ង់ តាមរយៈគម្រោង “ ការគាំទ្រកិច្ចសហប្រតិបត្តិការសេដ្ឋកិច្ចតំបន់នៅអាស៊ី(SRECA) ” បានផលិតជាគោលការណ៍នាំចេញ ជាជំហានៗរៀបចំវគ្គបណ្តុះបណ្តាល និងសិក្ខាសាលាផ្សព្វផ្សាយ វីដេអូខ្លីៗ ការសិក្សាពីចម្ងាយ ក៏ដូចជាខិតបណ្ណផ្សព្វផ្សាយផ្សេងៗជាដើម។ លើសពីនេះ របាយការណ៍ដែលលោកអ្នកកំពុងអាននេះ ក៏ជាសមិទ្ធផលដ៏សំខាន់មួយកើតចេញពីការសហការនេះតាមរយៈការបកប្រែខេមរភាសានៃការសិក្សាស្រាវជ្រាវទីផ្សារប្រទេសចិន ដើម្បីផលិតជា “ គោលការណ៍ណែនាំសម្រាប់អ្នកនាំចេញផ្លែឈើស្រស់តំបន់ត្រូពិកទៅប្រទេសចិន ” ផ្តោតជាពិសេសសម្រាប់កសិអាជីវកម្មក្នុងមូលដ្ឋានប្រទេសកម្ពុជា។

យើងខ្ញុំសូមថ្លែងអំណរគុណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅដល់រដ្ឋាភិបាលអាល្លឺម៉ង់ ចំពោះការគាំទ្រទាំងផ្នែកបច្ចេកទេស និងថវិកាក្នុងការជំរុញការនាំចេញផ្លែឈើស្រស់ ផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់លើកសិអាជីវកម្មខ្នាតតូច និងមធ្យមនៅកម្ពុជាតាមរយៈសកម្មភាពមួយចំនួនដែលបានរៀបរាប់ខាងលើ។ នេះជាការចូលរួមវិភាគទានដ៏ថ្លៃថ្លាមួយក្នុងការអភិវឌ្ឍប្រទេស និងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការល្អរវាងរដ្ឋាភិបាលអាល្លឺម៉ង់ និងរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា។ ឯកសារនេះជាមូលដ្ឋានគ្រឹះក្នុងការណែនាំដល់កសិពាណិជ្ជករនៅកម្ពុជាក្នុងការចាប់យកឱកាស និងបង្កើនការប្រកួតប្រជែងក្នុងទីផ្សារផ្លែឈើស្រស់នៅប្រទេសចិនប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព និងស័ក្ខសិទ្ធភាព។

រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ៣០ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ២០២១

អគ្គនាយកដ្ឋានកសិកម្ម

១. សេចក្តីសង្ខេប

ប្រទេសចិន គឺជាអ្នកផលិត អ្នកនាំចូល និងអ្នកបរិភោគប្រើប្រាស់ផ្លែឈើស្រស់ច្រើនជាងគេបំផុតទូទាំងពិភពលោក។ ការរីកចម្រើនសេដ្ឋកិច្ចយ៉ាងឆាប់រហ័សនៅប៉ុន្មានទសវត្សរ៍ថ្មីៗនេះ នាំឱ្យមានភាពប្រសើរឡើងខ្លាំងក្នុងការផលិតផ្លែឈើក្នុងប្រទេសស្របពេលចំណូលជាមធ្យមប្រចាំឆ្នាំរបស់អ្នករស់នៅទីក្រុងក្នុងប្រទេសចិនបានកើនឡើងយ៉ាងខ្លាំងពី ៤ ៥០០ ដុល្លារអាមេរិកកាលពីឆ្នាំ២០០៩ រហូតដល់ច្រើនជាង ១១ ៦០០ ដុល្លារអាមេរិកកាលពីឆ្នាំ២០១៨ ។ ការប្រែប្រួលទាំងនេះកំពុងធ្វើឱ្យមានការកើនសន្ទុះតម្រូវការបរិភោគ ដែលមិនធ្លាប់មានពីមុនមក ហើយទាមទារឱ្យមានផ្លែឈើគុណភាពកាន់តែខ្ពស់ និងកាន់តែច្រើនប្រភេទ។ ដើម្បីឆ្លើយតបនឹងកត្តានេះ រដ្ឋាភិបាលចិនបាននិងកំពុងពង្រីកទំនាក់ទំនងពាណិជ្ជកម្មជាមួយនឹងបណ្តាប្រទេសដែលផលិតផ្លែឈើ និងកំពុងបន្តបន្ថែមចូលបញ្ជីផ្លែឈើស្រស់ដែលអាចអនុញ្ញាតឱ្យនាំចូលក្នុងប្រទេសចិនបាន។ ជាលទ្ធផល ប៉ុន្មានទសវត្សរ៍កន្លងទៅ តម្លៃនៃការនាំចូលផ្លែឈើស្រស់របស់ប្រទេសចិនបានកើនឡើងយ៉ាងខ្ពស់ពីក្រោម ១,២ ពាន់លានដុល្លារអាមេរិកកាលឆ្នាំ២០០៩ រហូតដល់ច្រើនជាង ៦,៩ ពាន់លានដុល្លារអាមេរិកកាលពីឆ្នាំ២០១៨ ជាមួយនឹងផ្លែឈើច្រើនជាង ២០០ប្រភេទ មកពី ២៤ប្រទេសដែលមានការអនុញ្ញាតឱ្យ នាំចូលកាលពីឆ្នាំ២០១៩។

របាយការណ៍នេះពិនិត្យលើស្ថានភាពទីផ្សារ ដែលប្រកួតប្រជែងក្នុងប្រទេសចិនលើផ្លែឈើចំនួន ៨ប្រភេទដោយផ្តោតលើពាណិជ្ជកម្មរវាងប្រទេសចិន និងប្រទេសជាសមាជិកអាស៊ាន ៣ប្រទេស៖ កម្ពុជា ឡាវ និងវៀតណាម។ ផ្លែឈើដែលបានជ្រើសរើសទាំងនោះរួមមាន ចេក ស្វាយ ឪឡឹក មៀន គូលែន ស្រកានាគ ទុរេន និងខ្នុរ។ ដើម្បីបំភ្លឺអំពីការប្រកួតប្រជែង និងឱកាសសម្រាប់ផ្លែឈើ និងប្រទេសទាំងនេះ ការសិក្សាស្រាវជ្រាវទីផ្សារត្រូវបានធ្វើឡើងនៅរយៈពេលចន្លោះខែកញ្ញា ដល់ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៩ ។ សកម្មភាពសិក្សាស្រាវជ្រាវដល់កន្លែងរួមមាន ការសម្ភាសជាមួយនឹងអាជីករ និងអ្នកជំនាញផ្នែកឧស្សាហកម្មជាង ២០នាក់ ព្រមជាមួយនឹងការធ្វើទស្សនកិច្ចទៅកាន់ទីផ្សារលក់ដុំ មជ្ឈមណ្ឌលដឹកជញ្ជូនចែកចាយ និងផែតាមព្រំដែនដែលធ្វើជំនួញផ្លែឈើត្រូពិកលក្ខណៈទ្រង់ទ្រាយធំបំផុត។ ការសិក្សាស្រាវជ្រាវតាមរយៈឯកសារមានស្រាប់រួមមាន ការពិនិត្យមើល និងការវិភាគទៅលើការសិក្សាស្រាវជ្រាវដែលមានស្រាប់ របាយការណ៍តាមប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយ និងស្ថិតិពាណិជ្ជកម្មផ្លូវការ។

ផ្លែឈើតំបន់ត្រូពិកមកពីអាស៊ីអាគ្នេយ៍ គឺស្ថិតក្នុងចំណោមផ្លែឈើនាំចូលមានប្រជាប្រិយភាព និងបានជោគជ័យបំផុតនៅក្នុងទីផ្សារប្រទេសចិន។ ប្រសិនបើគិតតាមតម្លៃទាំងផ្លែទុរេន និងផ្លែចេក គឺស្ថិតក្នុងចំណាត់ថ្នាក់ផ្លែឈើដែលមានតម្លៃនាំចូលខ្ពស់ជាងគេទាំង ៥ប្រភេទ ដែលក្នុងនោះការនាំចូលទុរេនមានតម្លៃច្រើនជាង ១ ពាន់លានដុល្លារអាមេរិកកាលពីឆ្នាំ២០១៨ ដែលជាលំដាប់ទី២ បន្ទាប់ពីផ្លែឈើរី។ ប្រសិនបើគិតតាមទំហំនាំចូលផ្លែចេក គឺជាផ្លែឈើដែលប្រទេសចិននាំចូលច្រើនជាងគេបំផុត ដែលការនាំចូលមានទំហំរហូតដល់លើស ១,៥ លានតោនកាលពីឆ្នាំ២០១៨។ បន្ទាប់ពីផ្លែចេក គឺផ្លែស្រកានាគ ផ្លែមៀន និងផ្លែទុរេន ដែលមានទំហំស្មើនឹងទំហំនាំចូលរួមគ្នាពី ៤ប្រទេសនៃប្រទេសនាំចូលផ្លែឈើធំបំផុតទាំង៥ ដែលគិតទៅតាមបរិមាណនាំចូល។ ខណៈតួលេខទាំងនេះបង្ហាញពីទំហំដ៏ធំនៃការនាំចូលផ្លែឈើតំបន់ត្រូពិកមកប្រទេសចិន ទំហំពាណិជ្ជកម្មជាក់ស្តែងនៃផ្លែឈើតំបន់ត្រូពិកមួយចំនួន គឺពិតជាខ្ពស់ជាងស្ថិតិផ្លូវការ ដោយសារតែមានលក្ខណៈស្មុគស្មាញនៃពាណិជ្ជកម្មតាមព្រំដែនភាគខាងត្បូង និងភាគនិរតីរបស់ប្រទេសចិន។

ការនាំចូលផ្លែឈើតំបន់ត្រូពិកពីតំបន់អាស៊ីអាគ្នេយ៍មកប្រទេសចិនជាច្រើន ដែលឆ្លងកាត់តាមរយៈព្រំដែនរវាងប្រទេសចិនជាមួយប្រទេសវៀតណាម ឡាវ និងភូមា។ ពិសេសតាមរយៈព្រំដែនពាណិជ្ជកម្ម ដែលជាគំនិតដើមនៃការបង្កើត គឺដើម្បីជំរុញសេដ្ឋកិច្ចមូលដ្ឋាន បច្ចុប្បន្នជាក់ស្តែងត្រូវបានប្រើប្រាស់ដើម្បីនាំចូលផ្លែឈើទ្រង់ទ្រាយធំ ដើម្បីគេចវេសពីការបង់ពន្ធលើតម្លៃបន្ថែមយ៉ាងខ្ពស់នៃរបបពាណិជ្ជកម្មស្តង់ដារ។ ពាណិជ្ជកម្មតាមព្រំដែននេះមិនត្រឹមតែបង្កភាពស្មុគស្មាញដល់ការនាំចូលប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែតែងនាំឱ្យមានការកើនឡើងនៃការលើកដាក់ទំនិញ និងការកាត់ផ្តាច់ខ្សែសង្វាក់ត្រជាក់ ដែលបង្កឱ្យមានការថយចុះនូវតម្លៃផលិតផល និងតម្លៃទីផ្សារ។ នៅពេលនាំចូលក្នុងប្រទេសចិន ផ្លែឈើស្រស់ជាទូទៅ គឺចរាចរតាមទីផ្សារបោះដុំធំជាងគេបំផុតក្នុងប្រទេសចិន ដែលជាកន្លែងលក់ផ្លែឈើស្រស់ទៅអ្នកចែកចាយបន្តក្នុងទីផ្សារលក់ដុំតាមតំបន់ផ្សេងៗ និងទីផ្សារលក់រាយធំៗ។ ខណៈដែលអតិថិជនទិញផ្លែឈើភាគច្រើនតាមផ្សារលក់រាយតាមបែបប្រពៃណី ទីផ្សារអេឡិចត្រូនិក និងទីផ្សារទម្រង់ថ្មី (Online-to-Offline) ក៏កំពុងដើរតួយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការផ្សព្វផ្សាយពីការនាំចូលផ្លែឈើតំបន់ត្រូពិកដែរ។

ប្រទេសកម្ពុជា ឡាវ និងវៀតណាមទទួលបានផលចំណេញពីការកើនឡើងនៃលក្ខខណ្ឌអំណោយផល សម្រាប់ផ្លែឈើតំបន់ត្រូពិកជាច្រើន ប្រសិនបើប្រៀបធៀបនឹងប្រទេសចិន។ ប្រទេសទាំងនេះក៏ទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍យ៉ាងច្រើនផងដែរដោយសារការចំណាយទាបលើដីធ្លី និងកម្លាំងពលកម្ម ទីតាំងភូមិសាស្ត្រមិនឆ្ងាយពីចិន និងកិច្ចព្រមព្រៀងពាណិជ្ជកម្មមិនគិតពន្ធនាំចូល។ ទោះយ៉ាងណាក៏ដោយ អ្នកផលិត និងអ្នកនាំចេញផ្លែឈើពីប្រទេសទាំងនេះនៅតែជួបបញ្ហាប្រឈមជាច្រើនក្នុងទីផ្សារចិនដូចជា តម្រូវការស្តង់ដារអ្នកប្រើប្រាស់កម្រិតខ្ពស់ បញ្ហាក្នុងការចរចារបើកទីផ្សារ ការប្រកួតប្រជែងជាមួយផលិតផលក្នុងស្រុកសម្រាប់ផលិតផលមួយចំនួន និងកង្វះខាតខ្សែសង្វាក់ត្រជាក់។ ជារឿយៗកសិករម្នាក់ៗគ្មានសមត្ថភាពគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហាទាំងនេះទេ។ ជាទូទៅ អ្នកផលិត និងអ្នកនាំចេញផ្លែឈើតំបន់ត្រូពិកអាចប្រឈមមុខខ្លាំងបំផុតជាមួយបញ្ហាទាំងនេះ ក៏ដូចជាការកសាងកេរ្តិ៍ឈ្មោះនៅក្នុងទីផ្សារដោយការសម្របសម្រួលនៅកម្រិតឧស្សាហកម្មជាក់ស្តែង។

២. ទិដ្ឋភាពទូទៅអំពីទីផ្សារ

២.១ ផលិតកម្ម

ចាប់តាំងពីពាក់កណ្តាលទសវត្សរ៍ឆ្នាំ១៩៨០ ប្រទេសចិននៅតែជាអ្នកផលិត និងអ្នកបរិភោគផ្លែឈើស្រស់ច្រើនជាងគេបំផុតរបស់ពិភពលោក។ កាលពីឆ្នាំ២០១៧ ប្រទេសចិនបានផលិតផ្លែឈើមានទំហំច្រើនជាង ៤៣% នៃការផលិតផ្លែឈើទូទាំងសាកលលោក ដែលទំហំនេះមានប្រមាណជិត ៣ដងនៃទំហំការផលិតរបស់ប្រទេសឥណ្ឌាដែលជាប្រទេសផលិតផ្លែឈើច្រើនជាងគេលំដាប់ទី២ [1] ។ កាលពីឆ្នាំ២០១៨ ប្រទេសចិនបានផលិតផ្លែឈើស្រស់ជិត ២៥៧លានតោន[2] និងបាននាំចូលបន្ថែមប្រមាណ ៤,៩លានតោន[3]។ ជាប្រវត្តិសាស្ត្រ ប្រទេសចិនបាននាំចេញផលិតផលស្រស់តែក្នុងបរិមាណតិចតួចប៉ុណ្ណោះ មានន័យថាបរិមាណដែលបានរៀបរាប់ខាងលើស្ទើរតែទាំងអស់ គឺសម្រាប់ផ្គត់ផ្គង់នៅទីផ្សារក្នុងស្រុក។ តម្រូវការផ្លែឈើស្រស់យ៉ាងច្រើនសន្ធឹកសន្ធាប់របស់ប្រទេសចិនភាគច្រើន គឺមកពីប្រពៃណីវប្បធម៌ ដែលឱ្យតម្លៃផ្លែឈើនាំមកនូវគុណប្រយោជន៍ផ្នែកសុខភាព ក៏ដូចជាទម្លាប់ជូនផ្លែឈើជាកាដូ និងប្រើប្រាស់នៅក្នុងពិធីនានា។ ផ្លែឈើស្រស់ក៏ជាផ្នែកសំខាន់នៃរបបអាហារទូទៅរបស់ប្រជាជនចិនផងដែរ។

កសិកម្មប្រទេសចិនបានប្រែប្រួលខ្លាំងរយៈពេលប៉ុន្មានឆ្នាំនេះ ដោយផ្លាស់ប្តូរពីការធ្វើចម្ការលក្ខណៈគ្រួសារខ្នាតតូចទៅជា ចម្ការអាជីវកម្មទ្រង់ទ្រាយធំជាច្រើននាពេលបច្ចុប្បន្ន ជាមួយនឹងការវិនិយោគយ៉ាងសន្ធឹកសន្ធាប់លើការស្រាវជ្រាវ និងបច្ចេកវិទ្យាដាំដុះ។

រូបភាពទី១ ៖ តំបន់ដាំដុះផ្លែឈើតំបន់ត្រូពិក

ការផ្លាស់ប្តូរនេះមិនត្រឹមតែកែលម្អផលិតកម្មផ្លែឈើក្នុងស្រុកជាច្រើនមុខប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែថែមទាំងធ្វើឱ្យប្រទេសចិនចាប់ផ្តើមដាំដុះផ្លែឈើដោយខ្លួនឯង ដែលកាលពីមុនតាមរយៈការនាំចូលប៉ុណ្ណោះដូចជា ផ្លែស្រកានាគ ទុរេន ប៉ោ ជាដើម។ ខណៈដែលបរិមាណផ្លែឈើដ៏ច្រើនបានដាំដុះនៅទូទាំងប្រទេសចិន ផ្លែឈើតំបន់ត្រូពិកភាគច្រើនត្រូវបានដាំដុះនៅខេត្ត និងតំបន់ភាគខាងត្បូងនៃប្រទេស ដែលភាគច្រើនផ្លែឈើទាំងនោះលូតលាស់បានល្អពីកត្តាអំណោយផលនៃអាកាសធាតុអនុតំបន់ត្រូពិក។ ខេត្តក្វាងទុង គ័ងស៊ី និងហៃណាន មានបរិមាណផលិតកម្មផ្លែឈើតំបន់ត្រូពិកច្រើនបំផុត បន្ទាប់មក គឺខេត្តយូណាន និងហ្វូជៀន ជាមួយគ្នានោះក៏មានបរិមាណដាំដុះតិចតួចនៅខេត្តស៊ីឈួន និងចុងឈីងផងដែរ។

២.២ ការនាំចូល

ការកើនឡើងប្រាក់ចំណូល និងការកើនឡើងនូវចំនួនប្រជាជនថ្នាក់កណ្តាល បានដើរតួយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការធ្វើឱ្យមានការកើនឡើងនៃតម្រូវការ ដែលមិនធ្លាប់មានពីមុនមករបស់ប្រទេសចិនសម្រាប់ផ្លែឈើស្រស់ដែលដាំដុះក្នុងស្រុក និងនាំចូលពីក្រៅប្រទេស ដែលមានគុណភាពខ្ពស់។

រូបភាពទី២ ៖ ប្រាក់ឈ្នួលរបស់អ្នកទីក្រុងប្រចាំឆ្នាំជាមធ្យម [2]

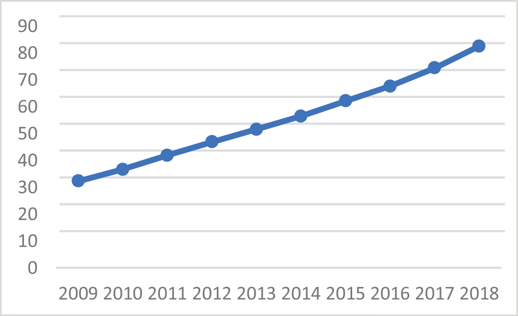

ឯកតា៖ ពាន់យ៉ន

រូបភាពទី៣ ៖ ការនាំចូលផ្លែឈើស្រស់ [3]

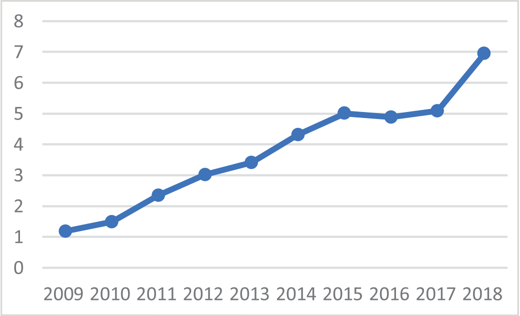

ឯកតា៖ ពាន់លានដុល្លារអាមេរិក

យោងទៅតាមស្ថិតិផ្លូវការ ប្រាក់ឈ្នួលរបស់អ្នករស់នៅទីក្រុងប្រចាំឆ្នាំជាមធ្យមក្នុងប្រទេសចិនបានកើនឡើងចំនួន ១៥៦% ពីឆ្នាំ២០០៩ ដល់ ឆ្នាំ២០១៨ គឺពី ៣២ ២៤៤ យ៉ន (៤ ៥៦៩ ដុល្លារអាមេរិក) កើនដល់ ៨២ ៤៦១ យ៉ន (១១ ៦៨៤ ដុល្លារអាមេរិក)។ ក្នុងអំឡុងពេលដូចគ្នានេះ តម្លៃនៃការនាំចូលផ្លែឈើស្រស់របស់ចិន បានកើនឡើងច្រើនជាង ៤៨៧% ពីទឹកប្រាក់តិចជាង ១,២ ពាន់លានដុល្លារអាមេរិក កើនដល់ ៦,៩ ពាន់លានដុល្លារអាមេរិក។ រដ្ឋាភិបាលចិនបានជួយសម្រួលដល់កំណើននាំចូលដ៏រហ័សនេះដោយពង្រីកទំនាក់ទំនងពាណិជ្ជកម្ម ជាមួយប្រទេសនាំចេញផ្លែឈើរួមមាន តាមរយៈការបង្កើតកិច្ចព្រមព្រៀងពាណិជ្ជកម្មសេរី និងបង្កើនប្រភេទផ្លែឈើស្រស់ ដែលអាចអនុញ្ញាតឱ្យនាំចូលមកប្រទេសចិន។ កាលពីឆ្នាំ២០១៩ ផ្លែឈើស្រស់ចំនួន ១៣ មុខ មកពីប្រទេស និងតំបន់ចំនួន ១២ ត្រូវបានបញ្ចូលក្នុងបញ្ជីសម្រាប់ការចរចារបើកទីផ្សារផ្លូវការរបស់ប្រទេសចិន [4]។

រូបភាពទី ៤ ៖ ការនាំចូលផ្លែឈើច្រើនជាងគេ គិតតាមទំហំនាំចូល ឆ្នាំ២០១៨ [5]

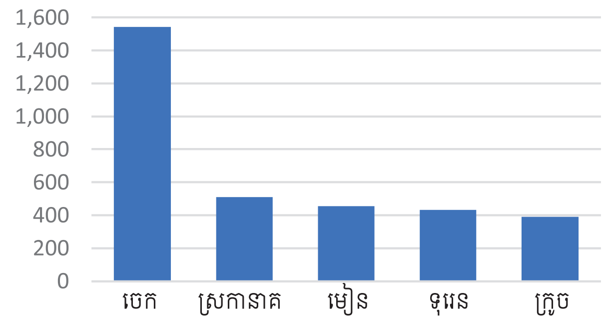

ឯកតា៖ ពាន់តោន

រូបភាពទី ៥ ៖ ការនាំចូលផ្លែឈើច្រើនជាងគេ គិតតាមតម្លៃ ឆ្នាំ២០១៨ [5]

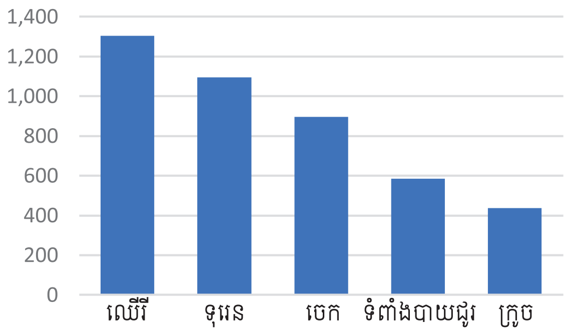

ឯកតា៖ លានដុល្លារអាមេរិក

គិតតាមបរិមាណការនាំចូលផ្លែឈើរបស់ចិនភាគច្រើន គឺជាផ្លែឈើត្រូពិកមកពីអាស៊ីអាគ្នេយ៍ដូចជា ផ្លែចេក ស្រកានាគ មៀន និងទុរេន។ ខណៈដែលផ្លែស្រកានាគ និងមៀនមិនជាប់ចំណាត់ថ្នាក់ក្នុងចំណោមការនាំចូលច្រើនជាងគេទាំង ៥ គិតតាមតម្លៃនៅក្នុងស្ថិតិផ្លូវការ តម្លៃរួមបញ្ចូលរបស់ផ្លែឈើទាំង២មុខនេះ កាលពីឆ្នាំ២០១៨ មានទំហំច្រើនជាង ៧៦២លានដុល្លារអាមេរិក អាចទទួលបានចំណាត់ថ្នាក់ទី៤ បន្ទាប់ពីផ្លែចេក ដែលបង្ហាញពីវត្តមានដែលមានប្រៀបលើ

គេក្នុងចំណោមផ្លែឈើតំបន់អាស៊ីអាគ្នេយ៍ត្រូពិកក្នុងទីផ្សារផ្លែឈើ ដែលនាំចូលមកប្រទេសចិន។ លើសពីនេះទៀត គួលេខពាណិជ្ជកម្មផ្លូវការសម្រាប់ផ្លែឈើត្រូពិកមួយចំនួន តម្លៃនាំចូលជាក់ស្តែងដោយសារតែលក្ខណៈស្មុគស្មាញនៃពាណិជ្ជកម្មតាមព្រំដែន និងការនាំចូលមិនស្របច្បាប់ (មើលផ្នែកទី១២) ។ គុណភាព និងប្រភេទផ្សេងៗគ្នារបស់ផ្លែឈើដើរតួយ៉ាងសំខាន់ក្នុងតម្រូវការប្រទេសចិន។ ទោះជាយ៉ាងណា អ្នកដាំដុះផ្លែឈើនៅអាស៊ីអាគ្នេយ៍ទទួលបានផលប្រយោជន៍យ៉ាងច្រើនពីភាពនៅជិតនៃការដឹកជញ្ជូនទំនិញទៅប្រទេសចិន ក៏ដូចជារបបមិនគិតពន្ធនៃកិច្ចព្រមព្រៀងតំបន់ពាណិជ្ជកម្មសេរីរវាងអាស៊ាន-ចិនផងដែរ។

រូបភាពទី៦ ៖ ការចរចារបើកទីផ្សារឆ្នាំ២០១៩ [6]

	ការចរចារបើកទីផ្សារផ្លូវការ	ផ្លែឈើផ្សេងទៀតនៅក្នុងទីផ្សារ
ប្រទេសកម្ពុជា	ចេក	ឪឡឹក** ស្វាយ ទុរេន ខ្នុរ ស្រកានាគ
ឡាវ	ចេក ឪឡឹក	ស្វាយ ស្រកានាគ
វៀតណាម	ស្វាយ មៀន ចេក គូលេន ឪឡឹក សាវម៉ាវ ខ្នុរ ស្រកានាគ មង្ឃុត*	ទុរេន ផ្លែផាសិន

* ការចរចារបើកទីផ្សារផ្លូវការបានប្រកាសកាលពីខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៩ [7]

** ការចរចារបើកទីផ្សារកំពុងមានការរីកចម្រើន

៣. ផ្លែចេក

៣.១ ទិដ្ឋភាពទូទៅ

ផលិតកម្ម	១១,២ លានតោន (២០១៨)
រដូវដាំដុះក្នុងស្រុក	ពេញមួយឆ្នាំ
ការនាំចូល	១,៥ លានតោន ៨៩៦,៨លានដុល្លា (២០១៨)
អ្នកផ្គត់ផ្គង់ចំបងៗ	ហ្វីលីពីន អេក្វាទ័រ វៀតណាម មីយ៉ាន់ម៉ា ថៃ

៣.២ ផលិតកម្ម

រូបភាពទី៧ ៖ ទំហំនៃផលិតកម្មផ្លែចេក [2]

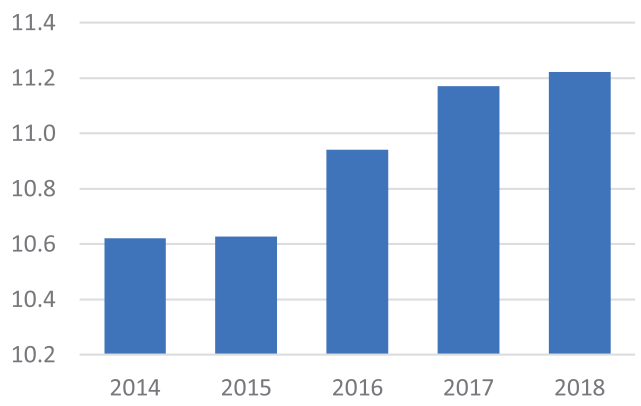

ឯកតា៖ លានតោន

រូបភាពទី៨ ៖ ផលិតកម្មផ្លែចេក គិតតាមខេត្ត [2][1]

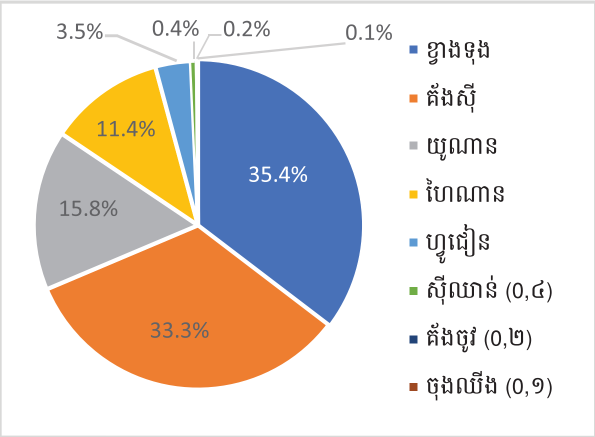

ឆ្នាំ៖ ២០១៧ (បរិមាណ)

ប្រទេសចិន គឺជាប្រទេសផលិតផ្លែចេកធំជាងគេបំផុតទី២ បន្ទាប់ពីប្រទេសឥណ្ឌាដោយផលិតកម្មភាគច្រើនមាននៅខេត្តភាគខាងត្បូងបំផុតនៃប្រទេស។ កាលពីឆ្នាំ២០១៨ ប្រទេសចិនទទួលបានបរិមាណផលចេកចំនួន ១១,២លានតោន ច្រើនជាងឆ្នាំ២០១៧ ដែលមានផ្ទៃដីផលិតកម្មសរុបចំនួនប្រមាណជាង ៣៥១ 000ហិកតា [2][2]។ ខេត្តក្វាងទុង គ័ងស៊ី យូណាន និងហៃណាន មានផ្ទៃដីដាំដុះដំណាំចេកប្រមាណជាង ៩0% ប៉ុន្តែតិចជាងផ្ទៃដីផលិតកម្មនៅក្នុងខេត្តហ្វូជៀន ស៊ីឈាន់ គីចូវ និងចុងឈីងផងដែរ។

ទិន្នផលផ្លែចេកជាមធ្យមចំនួន ៣១,៨តោនក្នុងមួយហិកតាកាលពីឆ្នាំ២០១៧ បង្ហាញពីផលិតភាពទាបបង្គួរ សម្រាប់ផ្លែចេកអំបូងលឿងពូជ Cavendish ដែលជាប្រភេទចេកត្រូវបានដាំភាគច្រើន និងបរិភោគច្រើននៅក្នុងប្រទេសចិន។ យ៉ាងណាក៏ដោយ ទិន្នផលប្រែប្រួលគួរឱ្យកត់សម្គាល់នៅទូទាំងតំបន់ និងខេត្តផ្សេងៗ ឧទាហរណ៍នៅខេត្តខ្វាងទុង ទិន្នផលមានចន្លោះពី ១៦,២តោន ទៅ ៤៩,៣តោនក្នុងមួយហិកតាទូទាំងប្រទេសកាលពីឆ្នាំ២០១៧ [8]។ ជាទូទៅនៅប្រទេសចិន ដំណាំចេកត្រូវបានដាំនៅចន្លោះខែឧសភា និងខែកញ្ញា និងប្រមូលផលនៅចន្លោះខែកក្កដា និងខែតុលាក្នុងឆ្នាំបន្ទាប់ ដោយសារតែភាពខុសគ្នាតាមរដូវរវាងតំបន់ដាំដុះដំណាំចេក ដែលដំណាំចេកក្នុងស្រុកមានពេញមួយឆ្នាំ ប៉ុន្តែមានច្រើនលើសលុបនៅខែរដូវក្តៅ។

---

[1] ២០១៧ ឆ្នាំចុងក្រោយបង្អស់ដោយមានទិន្នន័យពេញលេញ

[2] ២០១៨ តំបន់ផលិតកម្មមិនមានក្នុងរបាយការណ៍សម្រាប់ខេត្តទាំងអស់ឡើយ